

Finansiell robusthet – tørkens effekter og et virksomhedsøkonomisk perspektiv

Chefkonsulent Torben Wiborg

twi@lmo.dk

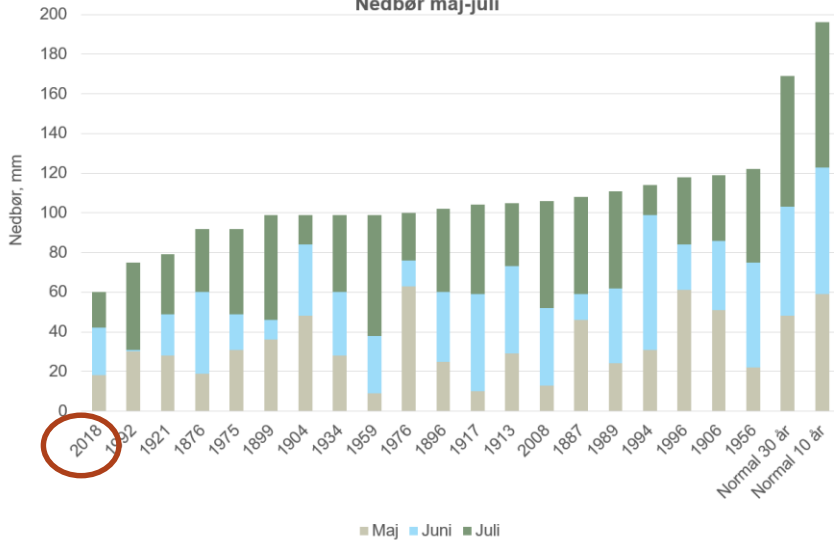
Disposition

- Kort præsentation
- Tørkens effekt i landbrugsregnskaberne
- Forslag til at skabe større robusthed

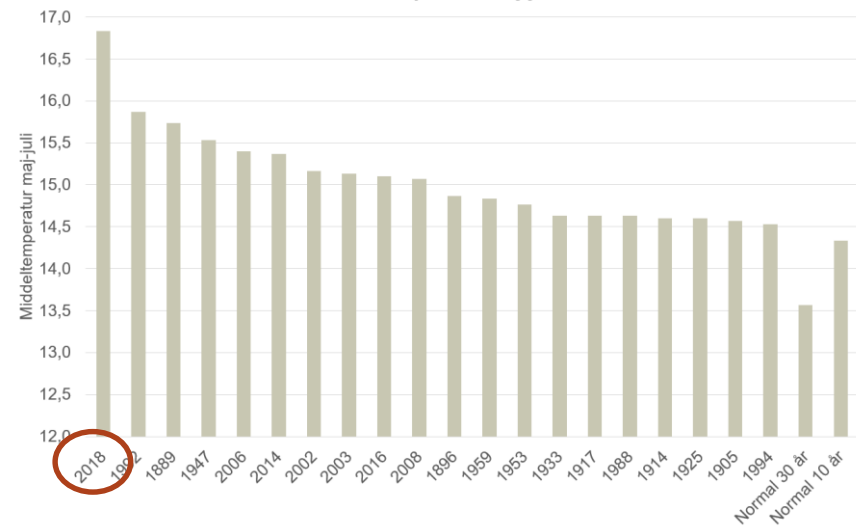

En rigtig tør og varm sommer i Danmark...

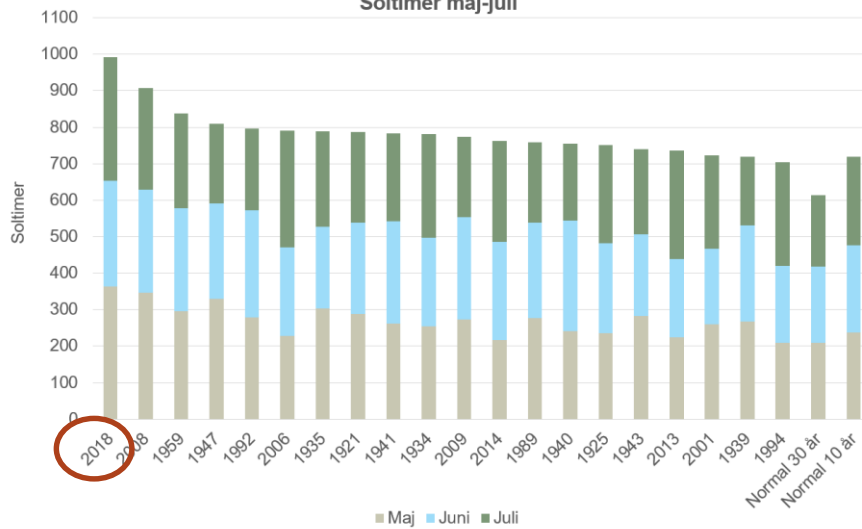
Nedbør maj-juli

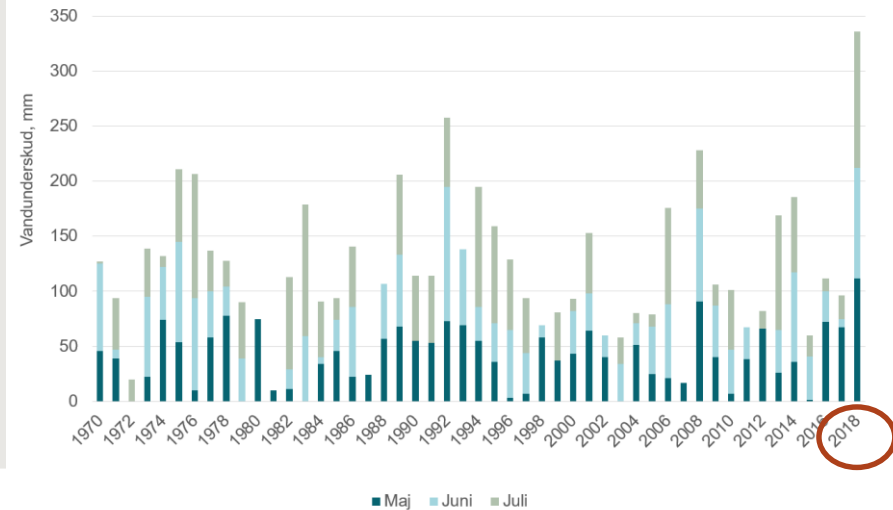
Middeltemperatur maj-juli

Soltimer maj-juli

Vandunderskud maj-juli 1970-2018

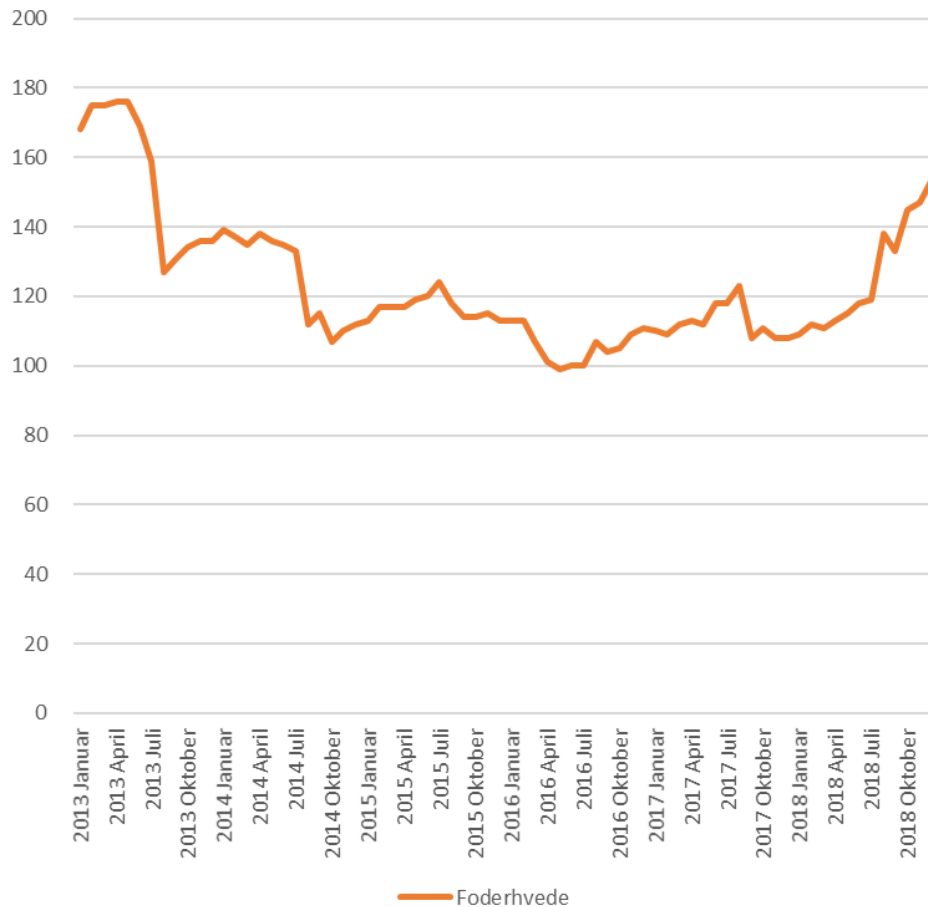
Tørken 2018: Udbyttenedgang i mængder

	Sandjord	Lerjord
Vårbyg	-20%	-27%
Vinterbyg	-2%	-20%
Vinterhvede	-21%	-20%
Rug	-19%	-18%
Havre	-34%	-28%
Alm.		
Rajgræs	-13%	-13%
Raps	-14%	-17%

Kilde: SEGES 2019. Data fra opgjorte regnskaber pr. 26/2 2019. Data er uvægtede

Men så steg prisen...

Kilde: Farmtal Online.
 Foderhvedepriser, kr. pr. hkg.,
 ab farm.

Årsrapporter, svinebrug, søer og salg af 30 kg grise, 2018

	2017	2018	Forskel
Areal - ha	190	190	0
Årssøer	801	794	-6
Fravænnede grise pr. årssø	33,6	33,6	-
Smågrise produceret	25.647	25.681	34
Opnået pris pr. smågris	469	361	-107
Dækningsbidrag pr. årssø	8.021	4.125	-3.895

Alle beløb i 1.000 kr.	2017	2018	Forskel
DB - Planteavl	997	891	-106
DB - Svin	6.421	3.277	-3.144
Anden landbrugsindtægt	204	178	-26
Dækningsbidrag	7.622	4.345	-3.277
Kapacitetsomkostninger	-3.061	-3.130	-69
Driftsmæssige afskrivn.	-1.065	-1.079	-14
Resultat af primær drift	3.496	136	-3.360
Afkoblet støtte mv.	380	400	20
Finansiering mv.	-1.123	-987	136
Resultat efter finansiering	2.753	-451	-3.204

Kilde: Økonomikonference 2019, LMO. Data fra 61 svineproduktionsejendomme fra Jylland
 Produktion med planteavl og søer og salg af 30 kg grise. Data er uvægtede.

Ca. -400 ved konstante afgrødepriser

Virksomhedsøkonomiske perspektiver

- Udsving i prisen på smågrise betyder 30 gange så meget som tørken i 2018 (faktor 7 ved konstante kornpriser)
- Stigende kornpriser skyldtes **ikke** (alene) tørke i Nordeuropa – det var held (for planteavleren)
- Hverken udbytte eller svinepriser kan afdækkes i markedet i praksis

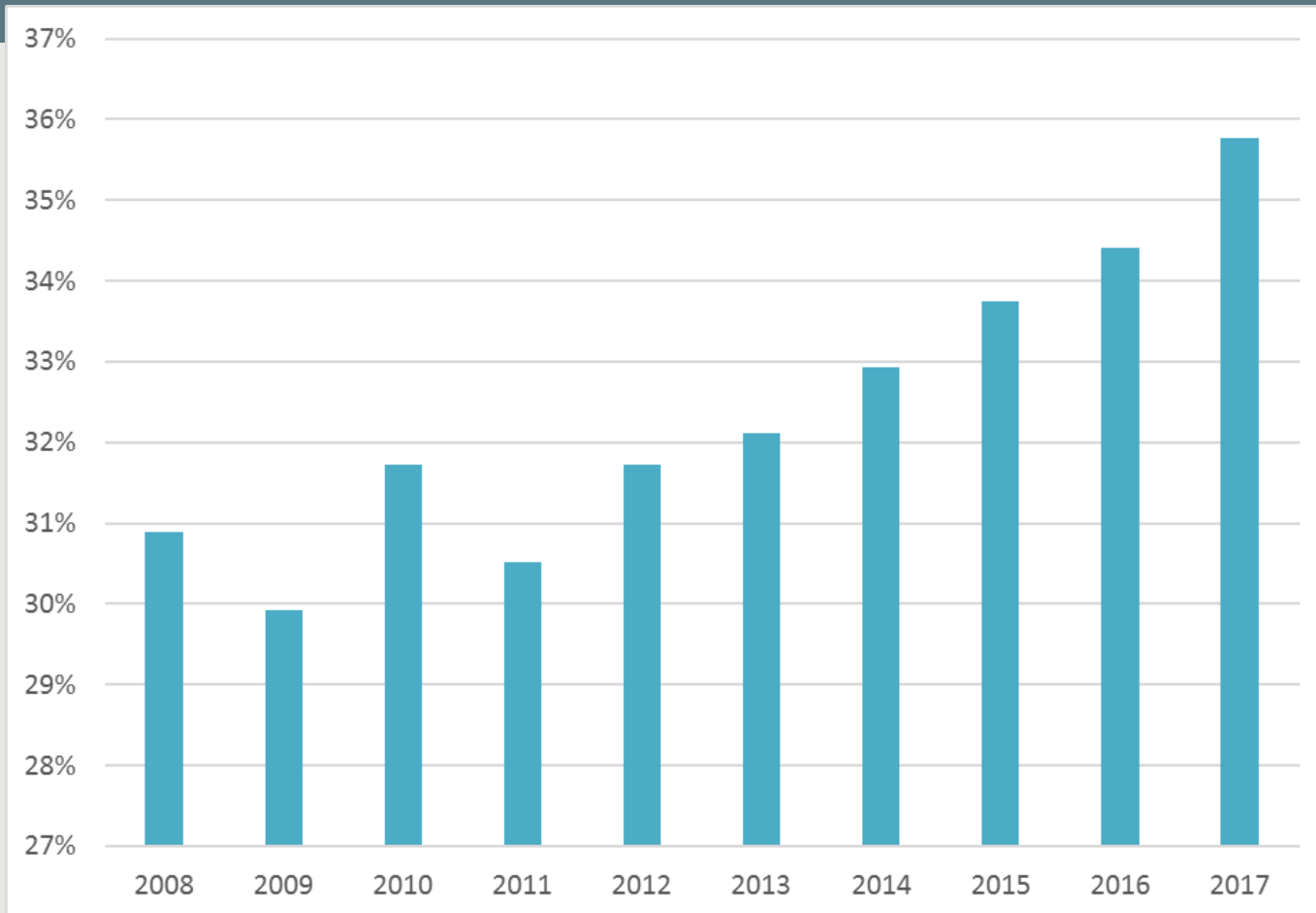

Risikoevne i dansk landbrug

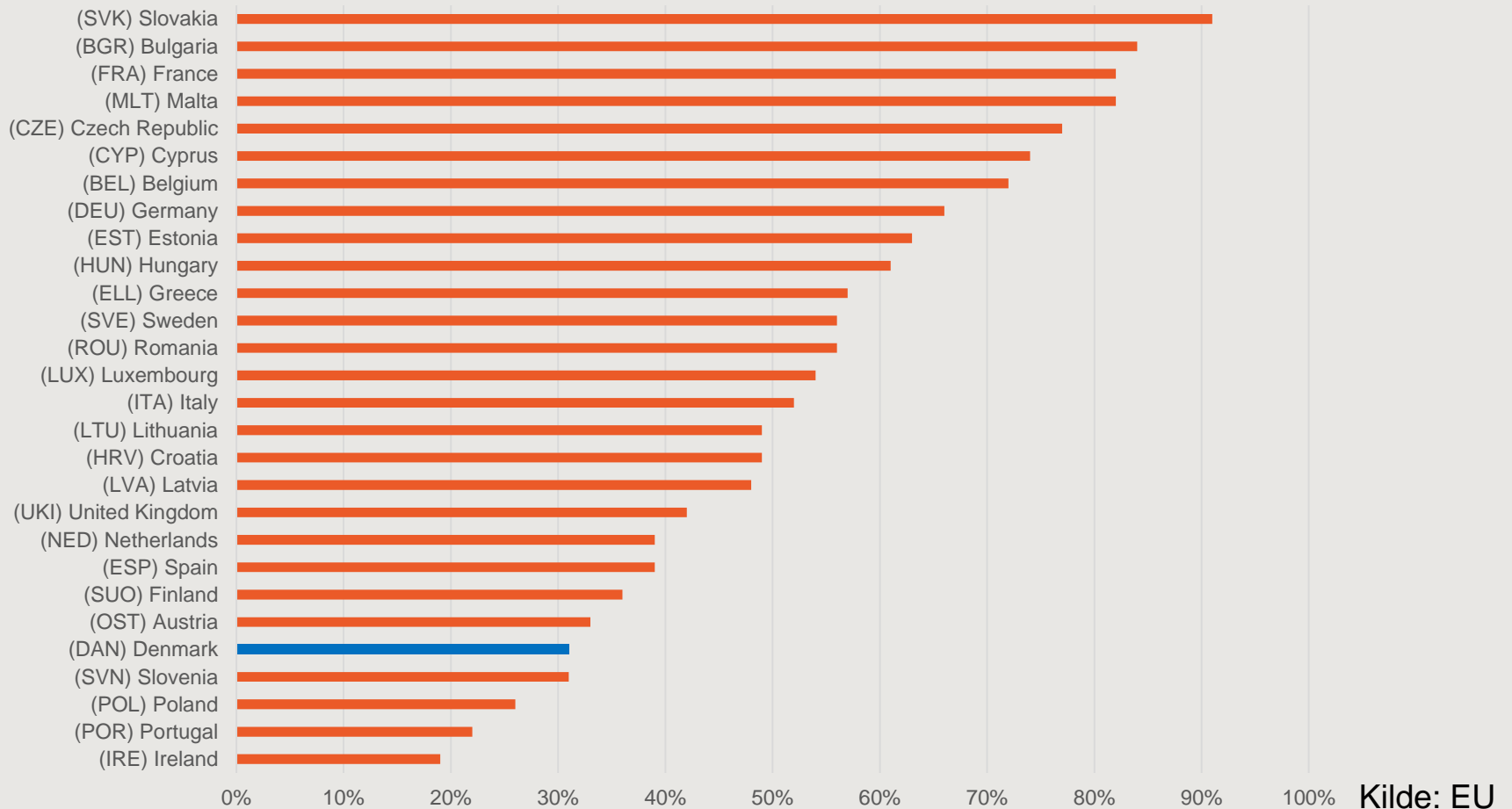
- Risikoevnen ligger hos de ældre landmænd og de eksterne investorer
- Den typiske produktionslandmand har langt mindre risikoevne

Andel af forpagtet jord i Danmark

Anvendelse af forpagtning i EU

Modeller for afregning af jordleje

- Nu, enten:
 - Fast pris
 - Fast antal hkg. korn eller
 - Kapitelstakst
 - Pasningsaftale

Kapitelstakster

Gennemsnitlige producentpriser opnået ved salg af korn (byg og hvede) fra høstens begyndelse til udgangen af december i høståret. Kapitelstaksterne beregnes af Danmarks Statistik og anvendes hovedsagelig i forbindelse med forpagtningskontrakter.

Risikodeling i nuværende modeller for jordleje

Fast pris forpagtningsaftale:

Lejer:

Pris på afgrøde
Udbytte
 Maskinøkonomi

Ejer:

Jordpris

Fælles:

Lejer har incitament til at dyrke jorden økonomisk optimalt

Kapitelstakstforpagtningsaftale:

Ejer:

Jordpris
 Rente
 Pris på afgrøde

"Aflever X ton. korn" - aftale.

Lejer:

Udbytte
 Maskinøkonomi

Ejer:

Jordpris
 Rente
 Pris på afgrøde

Pasningsaftale:

Problem:

Lejer har ikke incitament til at dyrke jorden økonomisk optimalt (undtagen at få opgaven igen næste år)

Forslag til ny model:

- Pris på forpagtning = fast beløb + ændringen i DB på sammenlignelige arealer
- Intet moral hazard problem – incitamenterne er intakte
 - Lejer har ikke indflydelse på forpagtningsprisen

Risikofordeling i DB afhængig aftale:

Lejer:

Ejer:

Pris på afgrøde

Udbytte

Rente

Jordpris

Maskinøkonomi

Kan der skaffes data?

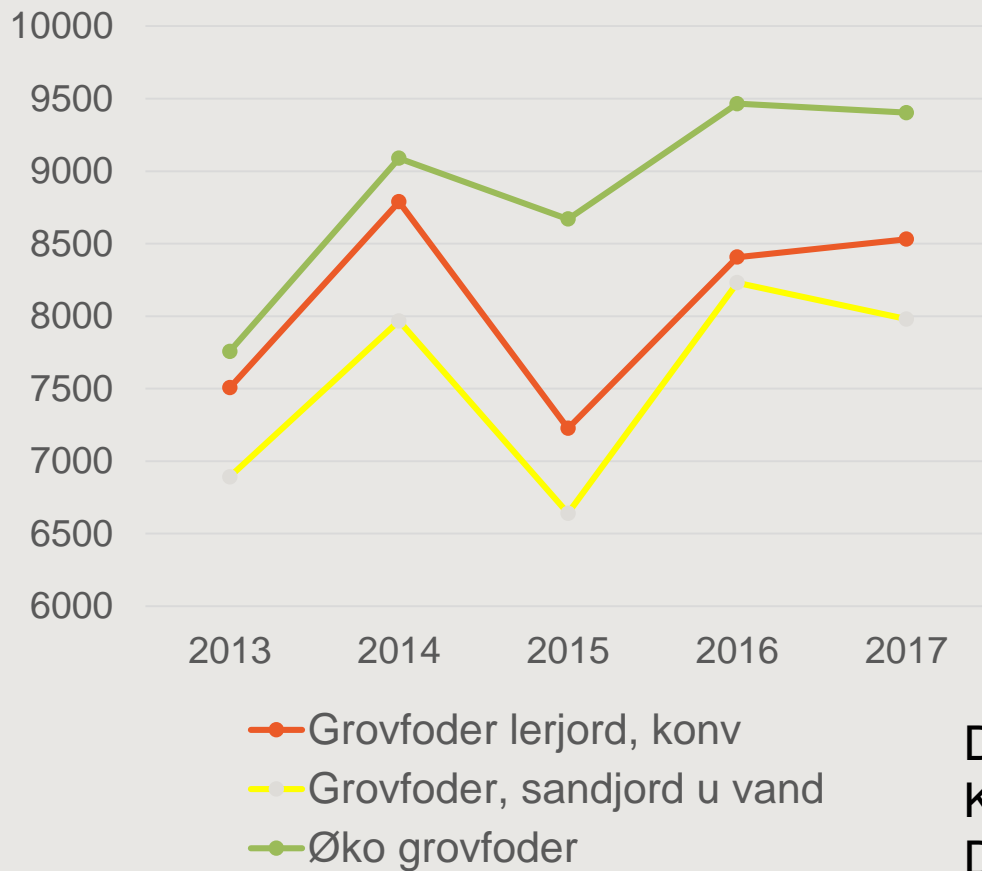
Salgsafgrøder Lerjord											
Vælg ejendom ovenfor	Stærk konkurrenceevne							Stort forbedringspotentiale			
Fraktil	5%	10%	25%	33%	40%	50%	60%	67%	75%	90%	95%
Udbytte pr. ha vårbyg, hkg	80,0	76,0	70,3	69,1	67,0	65,0	62,2	60,0	58,0	50,0	44,9
Udbytte pr. ha vinterhvede, hkg	104	100	95,0	92,6	90,8	89,3	86,6	84,7	81,9	75,6	72,2
Udbytte pr. ha vinterbyg, hkg	91,1	88,7	82,6	80,0	78,4	75,0	73,0	71,0	69,0	62,7	57,7
Udbytte pr. ha rug, hkg	90,8	86,8	79,8	77,7	75,8	74,9	70,7	67,5	64,9	58,1	50,0
Udbytte pr. ha vinterraps, hkg	53,1	51,0	47,4	45,8	44,9	43,1	41,6	40,4	38,9	34,2	31,9
Fremstillingspris kr/hkg korn	81,6	93,4	109	116	122	131	139	145	155	183	202
Bruttoudbytte i alt	12.491	11.818	10.637	10.286	10.089	9.681	9.343	9.024	8.647	7.682	7.116
Stykomkostninger i alt	1.880	2.046	2.336	2.479	2.588	2.760	2.939	3.077	3.273	3.802	4.191
Dækningsbidrag	9.621	8.897	7.808	7.438	7.217	6.775	6.410	6.182	5.824	4.769	4.306
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	3.005	3.348	3.917	4.156	4.335	4.603	4.908	5.193	5.408	6.339	6.920
Øvrige omkostninger ha	637	725	950	1.064	1.167	1.284	1.449	1.573	1.742	2.267	2.691
Rest til jordleje før EU-støtte pr. ha	3.372	2.848	1.946	1.465	1.148	677	23,7	-302	-871	-2.114	-3.015
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	-183	275	954	1.200	1.455	1.698	1.975	2.272	2.594	3.332	3.981
Resultat driftsgren pr. Ha	2.037	1.210	175	-182	-573	-1.056	-1.737	-2.206	-2.765	-4.333	-5.049

Kan der skaffes data?

	Økologisk	Konventionel		
	Sandjord	Sandjord med vanding	Sandjord uden vanding	Lerjord
Salgsafgrøder	X	X	X	X
Grovfoder	X	X	X	X

Kilde: Driftsgrensregnskaber fra DLBR, SEGES Økonomidatabasen

Eksempler på historiske data

DB, kr. pr. ha
 Kilde: SEGES
 Driftsgrensregnskaber

I øvrigt:

- Landmanden kan ikke afdække svine- og mælkepriserne – men der findes børser der gør det
- Likviditeten er desværre for ringe
- Kan man øge likviditeten på de børser, så priserne er til at stole på?
- Eller kan man etablere en børs for "fastpris mælk/svinekød"???

Tak for ordet!

